

Lakiosasto

4.1.2000

Työeläkelaitoksille

HOLHOUSTOIMILAIN AIHEUTTAMAT JA ERÄÄT MUUT MUUTOKSET TYÖELÄKELAINSÄÄDÄNTÖÖN ON VAHVISTETTU

Hallituksen esityksestä yksityisten alojen työeläkelainsäädännön ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamiseksi (HE 165/1999 vp) kerrottiin yleiskirjeessä A 34/99. Tasavallan presidentti vahvisti lait 30.12.1999.

Vahvistetut lait tulivat voimaan 1.1.2000.

1

HOLHOUSTOIMILAISTA AIHEUTUNEET MUUTOKSET

Hallituksen esitystä muutettiin eduskuntakäsittelyssä, sillä eduskunta hyväksyi siihen sosiaali- ja terveysvaliokunnan esittämät muutokset (StVM 28/1999 vp).

Lähtökohtana on, että eläkettä hakee ja eläke maksetaan asianosaiselle, jollei laissa toisin säädetä. Asianosaisen puhevalta työeläkejärjestelmässä ja muutoksenhaussa määräytyy pääosin samoin periaattein kuin hallintomenettelyssä ja hallintolainkäytössä yleensäkin.

Eduskuntakäsittelyssä muutettiin kuitenkin säännöstä eläkkeen maksamisesta etuuden saajalle itselleen niissä tapauksissa, joissa hänelle on määrätty edunvalvoja rajoittamatta kuitenkaan hänen omaa toimintakelpoisuuttaan. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan muutosehdotuksen mukaisesti eläke maksetaan jatkossa lähes aina edunvalvojalle tai edunvalvojan osoittamalle päämiehen tilille. Ainoastaan sellainen työkyvyttömyyseläke, joka perustuu eläkkeensaajan vajaavaltaisena tekemään työhön, maksetaan eläkkeensaajalle itselleen.

Lait tulivat voimaan 1.1.2000. Jos asianosaisen etuus on maksettu holhoojalle, uskotulle miehelle taikka muulle eläkelaitoksen hyväksymälle henkilölle tai muulle taholle muutosten tullessa voimaan, etuuden maksaminen tälle jatkuu kunnes eläkelaitokselle on ilmoitettu muusta edunvalvojasta, jolla on oikeus nostaa asianosaisen etuus.

Lakiosasto

4.1.2000

Sosiaalihuollolle maksaminen

Toiseksi sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan ehdotuksen mukaisesti laissa säilytettiin mahdollisuus maksaa eläke sosiaalilautakunnalle harkinnanvaraisin perustein. Sosiaalilautakunnalle maksaminen on edelleen eläkelaitoksen harkinnassa. Uutta sen sijaan on se, että maksamiseen tarvitaan myös eläkkeensaajan itsensä suostumus. Jos hän ei anna suostumustaan, eläke on maksettava eläkkeensaajalle itselleen. Tarvittaessa sosiaalihuollon viranomaisten on ryhdyttävä toimenpiteisiin edunvalvojan määräämiseksi.

Muutosten voimaantullessa sosiaalihuollon viranomaiselle maksussa jo olevien eläkkeiden maksatus jatkuu ennallaan. Jos päätös eläkkeen maksamisesta sosiaalilautakunnalle tehdään uusien säännösten voimassa ollessa, tarvitaan eläkkeensaajan suostumus. Entisten sääntöjen mukaan maksetaan myös ne eläkkeet, joiden maksamisesta edellä mainituille viranomaisille tehdään päätös ennen muutoksen voimaantuloa.

Muilta osin hallituksen esitykseen ei tehty muutoksia.

2

ERÄÄT MUUT MUUTOKSET TYÖELÄKELAINSÄÄDÄNTÖÖN

Holhustoimilaista aiheutuneiden muutosten lisäksi edellä mainittuun hallituksen esitykseen sisältyi eräitä muita työeläkelakeihin tehtäviä muutoksia.

Kertasuoritus

Kertasuorituksen alarajaa korotettiin kaksinkertaiseksi. Vuoden 2000 indeksissä sen määrä olisi siten 67,01 markkaa. Ehdotuksen mukaan leskeneläke voidaan maksaa kertasuorituksena myös silloin, kun sen määrä jää yhteensovituksen tai eläkesovituksen vuoksi rajamäärää pienemmäksi. Myös rajamäärää pienempi EU-säännösten mukainen erotusetuus voidaan maksaa kertasuorituksena.

Muutokset koskevat myös eläkkeitä, jotka ovat alkaneet ennen 1.1.2000.

Kelan takautumisoikeus

Kansaneläkelaitoksen regressioikeutta laajennettiin koskemaan myös eläkkeen tarkistustilanteita. Regressioikeuden piiriin tulivat siten eläkelaitoksen suorittamat itseoikaisutilanteet sekä ne tapaukset, joissa eläkkeen määrä muutoin tarkistetaan aikaisempaa suuremmaksi (esimerkiksi osaeläkkeen muuttuessa täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi). Tämäkin muutos koskee myös ennen 1.1.2000 alkaneita eläkkeitä.

Lakiosasto

4.1.2000

YEL:in ja MYEL:in mukainen takautuva vakuuttaminen ja MYEL:n yhteensovitusperuste

Yrittäjien eläkelain ja maatalousyrittäjien eläkelain mukaista takautuvaa vakuuttamista koskevia säännöksiä muutettiin siten, että vakuuttaminen takautuvalta ajalta olisi mahdollista enintään kuluvalta ja kolmelta sitä edeltävältä kalenterivuodelta. MYEL:iin sisältyvä erityinen yhteensovitusperuste poistettaisiin.

Uusia säännöksiä sovelletaan vakuutukseen, jota koskeva hakemus tulee vireille lain tultua voimaan.

3

SOVELTAMISOHJEET

Eläkkeen hakemista ja maksamista koskevilta osin tarkempaa ohjeistusta valmisteltu erillisessä työryhmässä. Tämä yleiskirje annetaan mahdollisimman pian vuodenvaihteen jälkeen.

Eläkkeen maksamisesta sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle kunnan monijäseniselle toimielimelle (yleensä sosiaalilautakunta) annetaan ohjeet erikseen. Samoin annetaan erilliset ohjeet kertasuorituksesta. YEL:iin ja MYEL:iin tehtävistä muutoksista on tiedotettu yleiskirjeessä A 43/99.

Eläketurvakeskus ja Kela neuvottelevat regressioikeuden käytännön toteuttamistavasta ja siitä annetaan ohjeet myöhemmin. Kela ei tee esityksen mukaisia regressipyyntöjä ennen kuin nämä ohjeet on annettu työeläkelaitoksille.

4

YLEISKIRJEEN LIITTEET

Tämän yleiskirjeen liitteenä ovat lait nro 1331-1339/1999. Ruotsinkielisiä säädöksiä voi tilata Oy Edita Ab:sta, puhelin (09) 5660 566.

ELÄKETURVAKESKUS

Helena Tapio
Riitta Korpiluoma

N:o 1331

Laki**työntekijäin eläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/1961) 4 n §:n 4 momentti ja 19 a §, sellaisina kuin ne ovat, 4 n §:n 4 momentti laissa 1482/1995 ja 19 a § laeissa 1167/1996 ja 1040/1998,
muutetaan 10 c §:n 1 momentti, 19 b ja 19 c § sekä 21 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 10 c §:n 1 momentti, 19 c § ja 21 §:n 3 momentti laissa 878/1994 sekä 19 b § viimeksi mainitussa laissa ja laissa 559/1993 ja mainitussa laissa 1482/1995, ja *lisätään* 4 b §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 274/1978 ja 100/1990, uusi 5 momentti seuraavasti:

4 b §

Perhe-eläke voidaan myöntää määrääjäksi, jos selvitystä edunjättäjän kuolemasta ei voida esittää, mutta on todennäköistä, että edunjättäjä on kuollut.

10 c §

Käsiteltäessä eläkelaitoksessa tai eläketurvakeskuksessa tämän lain mukaista eläketurvan järjestämisvelvollisuutta, eläkehakemusta, eläkeoikeutta, eläkkeen määrää ja maksamista sekä takaisinperintää ja näihin rinnastettavia asioita asianosaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jos se on hänen etunsa vuoksi ilmeisen tarpeellista. Alle 15-vuotiaan puhevaltaa muussa kuin henkilöä koskevassa asiassa käyttää hänen edunvalvojansa. Muutoin käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin hallintomenettelylain (598/1982) 4, 6, 9—11, 16, 16 a, 16 b, 21, 23 ja 24 §:ssä ilmaistuja periaatteita.

19 b §

Jos se, jonka tämän lain mukaisesta etuudesta on kysymys, iän, vamman, sairauden tai muun syyn takia ei itse pysty hakemaan etuutta tai muuten hoitamaan etuutta koskevia asioitaan eikä hänellä ole edunvalvojaa, voi eläkelaitoksen hyväksymä asianosaisen lähiomainen tai muu henkilö, joka on pääasiallisesti huolehtinut hänestä, asianosaisen puolesta käyttää puhevaltaa tämän lain mukaista etuutta koskevassa asiassa.

Tämän lain mukainen etuus maksetaan etuuden saajalle, jolle se on myönnetty, jollei laissa toisin säädetä. Etuuden maksamisesta sille, jolla on edunvalvoja, on soveltuvin osin voimassa, mitä holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) säädetään. Alle 15-vuotiaan etuus maksetaan kuitenkin hänen edunvalvojalleen.

Tämän lain mukaista etuutta ei saa siirtää toiselle ilman eläkelaitoksen suostumusta. Eläkkeen panttaamista tarkoittava sopimus

on mitätön. Tämän lain nojalla maksettavaa hautausavustusta tai muuta kustannusten korvausta ei saa ulosmitata.

Jos tämän lain mukaisen etuuden maksamista etuuden saajalle itselleen ei voida pitää tarkoitustaan vastaavana hänen elämäntapojensa, sairautensa tai muun erityisen syyn vuoksi eikä hänelle ole määrätty edunvalvojaa, eläkelaitos voi etuuden saajan suostumuksella päättää, että etuus maksetaan etuuden saajan asuinkunnan sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle käytettäväksi etuuden saajan ja sellaisen henkilön huoltoon, jonka elatuksesta etuuden saaja on toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 2 §:n mukaan velvollinen huolehtimaan. Näin maksettua etuutta ei saa vastoin etuuden saajan nimenomaista suostumusta käyttää muuhun kuin sen kuukauden aikana annettavaan huoltoon, jolta etuus on suoritettu. Jos etuuden saaja on 19 c §:n 5 momentissa tarkoitettussa hoidossa tai huollossa, tulee etuus käyttää 19 c §:n 5 momentin mukaisesti. Esityksen etuuden maksamisesta voi tehdä etuuden saaja, hänen puolisonsa, muu omaisensa, henkilö, joka hänestä pääasiallisesti huolehtii, tai kunnan asianomainen monijäseninen toimielin.

Jos vanhuuseläke tai sellainen täysi työkyvyttömyyseläke, jonka suuruutta määrättäessä ei ole sovellettu 6 a §:ää, on ennen 8 §:n mukaisen yhteensovituksen suorittamista pienempi kuin viisi markkaa kuukaudessa, eläkelaitos voi maksaa eläkkeen kertasuorituksena. Niin ikään eläkelaitos voi maksaa kertasuorituksena viittä markkaa pienemmän perhe-eläkkeen tai eläkkeen, joka sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 perusteella maksetaan Suomesta lapselle niiden etuuksien, joihin lapsella olisi oikeus Suomesta, ja lapsen asuinmaan myöntämien etuuksien erotuksena. Kertasuoritus lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaan.

Kertasuorituksen saajalla ei sen jälkeen ole saman eläketapahtuman vuoksi oikeutta eläkkeeseen niiden työsuhteiden perusteella, joihin kertasuoritus perustui. Jos määräajaksi myönnetty työkyvyttömyyseläke on maksettu kertasuorituksena, voidaan eläkkeensaajalle kuitenkin myöntää eläke siltä ajalta, jonka

hänen työkyvyttömyytensä määrääjän jälkeen jatkuu.

Edellä 5 momentissa mainittu markkamäärä tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta sen indeksiluvun mukaan, joka vahvistetaan 9 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen soveltamista varten.

19 c §

Jos eläkelaitos on myöntänyt työntekijälle takautuvasti työkyvyttömyyseläkkeen tai kuntoutusrahan ja työnantaja on maksanut hänelle samalta ajalta sairausajan palkkaa, eläke tai kuntoutusraha maksetaan tältä ajalta hakemuksesta työnantajalle, kuitenkin enintään samalta ajalta maksetun palkan määräisenä. Eläkettä ei makseta työnantajalle siltä osin kuin se on 4 d §:n 4 momentin perusteella suoritettava sairausvakuutusrahas- tolle eikä eläkettä tai kuntoutusrahaa makseta työnantajalle myöskään silloin, kun työnantaja on saanut korvauksen sairausajalta maksamastaan palkasta muun lain nojalla.

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatuesta annetun lain mukaista työmarkkinatukea taikka työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista koulutustukea tai työttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetun lain (1402/1997) mukaista koulutuspäivärahaa samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään eläkettä takautuvasti, eläkelaitoksen on työttömyyskassan tai kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta suoritettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua työttömyyspäivärahan, työmarkkinatuen, koulutustuen tai koulutuspäivärahan määrää.

Jos työntekijä on väliaikaisesti saanut kansaneläkelaitoksen maksamaa eläkettä kansaneläkelain 45 §:n 2 momentin mukaan samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään 21 §:ssä tarkoitettun valituksen johdosta eläkettä takautuvasti, eläkelaitoksen on suoritettava takautuva eläke kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa kansaneläkelaitoksen samalta ajalta liikaa maksaman eläkkeen määrää. Samoin voidaan menetellä, jos työntekijä on saanut kansaneläkelain mukaista eläkettä samalta ajalta, jolta eläkelaitos 21 d §:n 2 momentin mukaisesti oikaisee tai muutoin tarkistaa myönnetyn eläkkeen määrän.

Jos työntekijä on saanut toimeentulotuesta

annetun lain 23 §:ssä tarkoitettua toimeentulotukea ennakkona, samalta ajalta takautuvasti myönnettävä eläke tai osa siitä maksetaan sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimielimen hakemuksesta sille jo annettun toimeentulotuen korvaamiseksi.

Jos kunta on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidon tai -huoltoa taikka perhehoitoa, eläkelaitoksen on kunnan vaatimuksesta maksettava hänelle tuleva eläke laitoshoidon tai -huollon taikka perhehoidon ajalta kunnalle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Jos työntekijä on saanut opintotukilain (65/1994) mukaista opintorahaa, aikuisopintorahaa tai asumislisää samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti muuta kuin osatyökyvyttömyyseläkettä, eläkelaitoksen on kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta suoritettava takautuvasti maksettava eläke kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksetun opintotuen määrää.

Eläke maksetaan 1—6 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa työnantajalle, työtömyyskassalle, kansaneläkelaitokselle, 4 momentissa tarkoitetulle toimielimelle tai kunnalle, kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että eläkkeen maksamista koskeva ilmoitus

on tehty eläkelaitokselle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

21 §

Mitä 10 c §:n 1 momentin kahdessa ensimmäisessä virkkeessä säädetään asianosaisen ja edunvalvojan puhevallasta ja kuulemisvelvollisuudesta, on vastaavasti voimassa muutoksenhakumenettelyssä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2000.

Jos asianosaisen etuus on maksettu holhoojalle, huoltajalle tai uskotulle miehelle taikka muulle eläkelaitoksen hyväksymälle henkilölle tai muulle taholle tämän lain tullessa voimaan, etuuden maksaminen tälle jatkuu, kunnes eläkelaitokselle on ilmoitettu muusta edunvalvojasta, jolla on oikeus nostaa asianosaisen etuus.

Lain 19 b §:n 5 momenttia ja 19 c §:n 3 momenttia sovelletaan myös eläkkeeseen, joka on alkanut ennen lain voimaantuloa.

Lain 19 b §:n 5 momentissa säädetty markkamäärä vastaa vuodelle 1966 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

N:o 1332

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 13 a §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 13 a §, sellaisena kuin se on laissa 1264/1999, seuraavasti:

13 a §
 Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvien osin voimassa, mitä säädetään työntekijäin eläkelain 1 §:n 6 ja 7 momentissa, 3 §:n 2 momentissa, 3 a §:ssä, 4 §:n 1 ja 5 momentissa, 4 a §:n 2—6 momentissa, 4 b—4 d, 4 f—4 h ja 4 j—4 n §:ssä, 5 §:n 4 ja 6 momentissa, 5 c, 7 f—7 h, 8,

8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a, 10 c ja 12 §:ssä, 12 a §:n 4 ja 5 momentissa, 13 a, 13 b ja 14 §:ssä, 15 §:n 2 momentissa sekä 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19 b—19 d, 20, 21, 21 a—21 e, 22 ja 23 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2000.

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

N:o 1333

Laki**merimieseläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/1956) 21 §, 22 §:n 3 momentti sekä 40 ja 63 §, sellaisina kuin ne ovat, 21 ja 40 § laissa 880/1994, 22 §:n 3 momentti laissa 1346/1990 ja 63 § osaksi laissa 941/1988,
muutetaan 28 §:n 10 momentti, 28 b § ja 59 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 28 §:n 10 momentti laissa 1745/1995, 28 b § laissa 1169/1996 ja 59 §:n 3 momentti mainitussa laissa 880/1994, ja
lisätään lakiin uusi 2 a ja 28 c §, seuraavasti:

2 a §

Käsiteltäessä eläkekassassa tämän lain mukaista eläketurvan järjestämisvelvollisuutta, eläkehakemusta, eläkeoikeutta, eläkkeen määrää ja maksamista sekä takaisinperintää ja näihin rinnastettavia asioita asianosaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jos se on hänen etunsa vuoksi ilmeisen tarpeellista. Alle 15-vuotiaan puhevaltaa muussa kuin henkilöä koskevassa asiassa käyttää hänen edunvalvojansa. Muutoin käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin hallintomenettelylain (598/1982) 4, 6, 9—11, 16, 16 a, 16 b, 21, 23 ja 24 §:ssä ilmaistuja periaatteita.

Eläkekassan toimihenkilö ja hallituksen jäsen voi kuitenkin sen estämättä, mitä hallintomenettelylain 10 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa säädetään, käsitellä asiaa, joka koskee eläkekassan eläketurvan järjestänyttä työnantajaa tai tällaisen työnantajan palveluksessa olevaa työntekijää.

28 §

— — — — —
 Jos työkyvyttömyyseläke 28 b §:n 4 momentin mukaisesti suoritetaan kertosuorituk-

sena, työkyvyttömyyseläkkeeseen ei sovelleta, mitä edellä tässä pykälässä säädetään.

28 b §

Jos se, jonka tämän lain mukaisesta etuudesta on kysymys, iän, vamman, sairauden tai muun syyn takia ei itse pysty hakemaan etuutta tai muuten hoitamaan etuutta koskevia asioitaan eikä hänellä ole edunvalvojaa, voi eläkekassan hyväksymä asianosaisen lähiomainen tai muu henkilö, joka pääasiallisesti huolehtii hänestä, asianosaisen puolesta käyttää puhevaltaa tämän lain mukaista etuutta koskevassa asiassa.

Tämän lain mukainen etuus maksetaan etuuden saajalle, jolle se on myönnetty, jollei laissa toisin säädetä. Etuuden maksamisesta sille, jolla on edunvalvoja, on soveltuvin osin voimassa, mitä holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) säädetään. Alle 15-vuotiaan etuus maksetaan kuitenkin hänen edunvalvojalleen.

Tämän lain mukaista etuutta ei saa siirtää toiselle ilman eläkelaitoksen suostumusta. Eläkkeen panttaamista tarkoittava sopimus on mitätön. Tämän lain nojalla maksettavaa

HE 165/1999
 StVM 28/1999
 EV 139/1999

2 490301/158

hautausavustusta tai muuta kustannusten korvausta ei saa ulosmitata.

Jos tämän lain mukaisen etuuden maksamista etuuden saajalle itselleen ei voida pitää tarkoitustaan vastaavana hänen elämäntapojensa, sairautensa tai muun erityisen syyn vuoksi eikä hänelle ole määrätty edunvalvojaa, eläkelaitos voi etuuden saajan suostumuksella päättää, että etuus maksetaan etuuden saajan asuinkunnan sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle käytettäväksi etuuden saajan ja sellaisen henkilön huoltoon, jonka elatuksesta etuuden saaja on toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 2 §:n mukaan velvollinen huolehtimaan. Näin maksettua etuutta ei saa vastoin etuuden saajan nimenomaista suostumusta käyttää muuhun kuin sen kuu-kauden aikana annettavaan huoltoon, jolta etuus on suoritettu. Jos etuuden saaja on 28 c §:n 5 momentissa tarkoitettussa hoidossa tai huollossa, tulee etuus käyttää 28 c §:n 5 momentin mukaisesti. Esityksen etuuden maksamisesta voi tehdä etuuden saaja, hänen puolisonsa, muu omaisensa, henkilö, joka hänestä pääasiallisesti huolehtii, tai kunnan asianomainen monijäseninen toimielin.

Tämän lain mukaisen eläkkeen kertasuorituksessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä työntekijäin eläkelain 19 b §:n 5—7 momentissa säädetään.

28 c §

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatuesta annetun lain mukaista työmarkkinatukea taikka työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaista koulutustukea tai työttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetun lain (1402/1997) mukaista koulutuspäivärahaa samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään eläkettä takautuvasti, eläkekassan on työttömyyskassan tai kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta suoritettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua työttömyyspäivärahan, työmarkkinatuen, koulutustuen tai koulutuspäivärahan määrää.

Jos työntekijä on väliaikaisesti saanut kansaneläkelaitoksen maksamaa eläkettä kansaneläkelain 45 §:n 2 momentin mukaan samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään 59 §:ssä tarkoitettun valituksen johdosta eläkettä takautuvasti, eläkekassan on suoritettava ta-

kautuva eläke kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa kansaneläkelaitoksen samalta ajalta liikaa maksaman eläkkeen määrää. Samoin voidaan menetellä, jos työntekijä on saanut kansaneläkelain mukaista eläkettä samalta ajalta, jolta eläkekassa 61 §:n 2 momentin mukaisesti oikaisee tai muutoin tarkistaa myönnetyn eläkkeen määrän.

Jos työntekijä on saanut toimeentulotuesta annetun lain 23 §:ssä tarkoitettua toimeentulotukea ennakkona, samalta ajalta takautuvasti myönnettävä eläke tai osa siitä maksetaan sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettun toimielimen hakemuksesta sille jo annetun toimeentulotuen korvaamiseksi.

Jos kunta on järjestänyt eläkkeeseen oikeutetulle laitoshoidtoa tai -huoltoa taikka perhehoitoa, eläkekassan on kunnan vaatimuksesta maksettava hänelle tuleva eläke laitoshoidon tai -huollon taikka perhehoidon ajalta kunnalle käytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Jos työntekijä on saanut opintotukilain (65/1994) mukaista opintorahaa, aikuisopintorahaa tai asumislisää samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti muuta kuin osatyökyvyttömyyseläkettä, eläkekassan on kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta suoritettava takautuvasti maksettava eläke kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksetun opintotuen määrää.

Eläke maksetaan 1—5 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa työttömyyskassalle, kansaneläkelaitokselle, 3 momentissa tarkoitettulle toimielimelle tai kunnalle, kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että eläkkeen maksamista koskeva ilmoitus on tehty eläkekassalle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

59 §

Mitä 2 a §:n 1 momentin kahdessa ensimmäisessä virkkeessä säädetään asianosaisen ja edunvalvojan puhevallasta ja kuulemisvelvollisuudesta, on vastaavasti voimassa muutoksenhakumenettelyssä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2000.

Jos asianosaisen etuus on maksettu holhoojalle, huoltajalle tai uskotulle miehelle taikka muulle eläkekassan hyväksymälle

henkilölle tai muulle taholle tämän lain tullessa voimaan, etuuden maksaminen tälle jatkuu, kunnes eläkekassalle on ilmoitettu muusta edunvalvojasta, jolla on oikeus nostaa asianosaisen etuus.

Lain 28 c §:n 2 momenttia sovelletaan myös eläkkeeseen, joka on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa.

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

N:o 1334

Laki**yrittäjien eläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/1969) 2 §:n 2 momentti, 7 §:n 4 momentti, 12 § ja 17 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 2 momentti, 7 §:n 4 momentti ja 12 § laissa 1002/1997 ja 17 §:n 1 momentti laissa 225/1998, seuraavasti:

2 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettu vakuutus voidaan ottaa takautuvasti kulumassa olevalta ja sitä välittömästi edeltäneeltä kolmelta kalenterivuodelta. Vakuutusta ei saa ottaa yrittäjän kuoleman jälkeen, ellei eläketurvakeskus kuolinpesän osakkaan hakemuksesta erityisestä syystä toisin päätä.

7 §

Eläkkeen perusteena oleva työtulo saadaan jakamalla vahvistettujen ja työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisesti tarkistettujen työtulojen yhteismäärä vastaavalla ajalla. Jos eläkelaitoksen oikeus vakuutusmaksun saamiseen on menetetty 12 §:n 6 momentin mukaisesti, vähennetään siltä kalenterivuodelta, jolta vakuutusmaksu on vanhentunut, eläkkeen perusteena olevaa työtuloa ottaen huomioon saamatta jääneet vakuutusmaksut siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Jos yrittäjälle on vahvistettu työtulo 23 vuoden iän täyttämisen jälkeiseltä ajalta, eläkkeen perusteena olevaa työtuloa määrättäessä jätetään sanotun iän täyttämistä edeltäneet

työtulot ja vastaava aika huomioon ottamatta.

12 §

Jos yrittäjä on laiminlyönyt tämän lain mukaisen vakuutuksen ottamisen eikä kehoituksen saatuaan korjaa laiminlyöntiään eläketurvakeskuksen määräämässä kohtuullisessa ajassa, eläketurvakeskus ottaa vakuutuksen yrittäjän puolesta (*pakkovakuuttaminen*). Tällöin eläkelaitos vahvistaa hankitun selvityksen tai sen puuttuessa arvion perusteella yrittäjälle työtulon ja perii vakuutusmaksun.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun laiminlyönnin sattuessa työtulo vahvistetaan tämän lain mukaisen yrittäjätoiminnan alkamisesta lukien. Työtuloa ei kuitenkaan vahvisteta takautuvasti pidemmältä ajalta kuin kulumassa olevalta ja sitä välittömästi edeltäneeltä kolmelta kalenterivuodelta. Jos vakuuttamisvelvollisuus on laiminlyöty tätä aikaisemmalta ajalta, oikeus tämän lain mukaiseen eläkkeeseen on tältä osin menetetty.

Jos yrittäjä on pakkovakuutettu, häneen ei sovelleta 9 §:n 2 momenttia.

Eläkelaitos voi korottaa vakuuttamisvelvol-

lisuutensa laiminlyöneen yrittäjän vakuutusmaksun laiminlyönnin ajalta enintään kaksinkertaiseksi. Tarkemmat ohjeet korotuksen määräämisestä antaa eläketurvakeskus.

Jos yrittäjä on laiminlyönyt vakuutusmaksun suorittamisen, eläkelaitoksella on oikeus periä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuisen viivästyskorko.

Vakuutusmaksu on perittävä maksuvelvoiselta viimeistään maksuunpanovuotta välittömästi seuraavan viiden kalenterivuoden kuluessa. Muutoin oikeus maksun saamiseen on menetetty. Eläkkeensaajan maksamatta jääneet vakuutusmaksut voidaan vähentää eläkkeestä siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

17 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999

säädetään työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 §:n 1 ja 2 momentissa, 3 a, 4, 4 a—4 h, 4 j—4 n §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 2 momentin 1 kohdassa, 3, 4 ja 6 momentissa, 5 a—5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10 ja 10 c §:ssä, 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa sekä 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

Lain 2 §:n 2 momenttia sovelletaan vakuutukseen, jota koskeva hakemus tulee vireille lain tultua voimaan.

Lain 12 §:n 2 momenttia sovelletaan työtulon vahvistamispäätökseen, joka annetaan eläketurvakeskuksen lain voimaantulon jälkeen antaman pakkovakuuttamispäätöksen perusteella.

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

N:o 1335

Laki**maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 3 §:n 2 momentti, 8 i §:n 1 momentti, 12 § ja 19 §:n 1 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 2 momentti ja 8 i §:n 1 momentti laissa 1003/1997 ja 12 § viimeksi mainitussa laissa ja laissa 913/1981 sekä 19 §:n 1 momentti laissa 224/1998 ja 3 momentti laissa 751/1974, seuraavasti:

3 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettu vakuutus voidaan ottaa takautuvasti kulumassa olevalta ja sitä välittömästi edeltäneeltä kolmelta kalenterivuodelta. Vakuutusta ei saa ottaa yrittäjän kuoleman jälkeen, ellei maatalousyrittäjien eläkelaitos kuolinpesän osakkaan hakemuksesta erityisestä syystä toisin päättä.

8 i §

Eläkkeen perusteena oleva työtulo saadaan jakamalla vahvistettujen ja työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisesti tarkistettujen työtulojen yhteismäärä vastaavalla ajalla. Jos eläkelaitoksen oikeus vakuutusmaksun saamiseen on menetetty 12 §:n 5 momentin mukaisesti, vähennetään siltä kalenterivuodelta, jolta vakuutusmaksu on vanhentunut, eläkkeen perusteena olevaa työtuloa ottaen huomioon saamatta jäänyt vakuutusmaksu siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

12 §

Jos maatalousyrittäjä on laiminlyönyt tämän lain mukaisen vakuutuksen ottamisen eikä kehotuksen saatuaan korjaa laiminlyöntiään maatalousyrittäjien eläkelaitoksen määräämässä kohtuullisessa ajassa, maatalousyrittäjien eläkelaitos vahvistaa hankkimansa selvityksen tai sen puuttuessa arvion perusteella työtulon ja perii vakuutusmaksun (*pakkovakuuttaminen*).

Edellä 1 momentissa tarkoitetun laiminlyönnin sattuessa työtulo vahvistetaan tämän lain mukaisen maatalousyrittäjätoiminnan alkamisesta lukien. Työtuloa ei kuitenkaan vahvisteta takautuvasti pidemmältä ajalta kuin kulumassa olevalta ja sitä välittömästi edeltäneeltä kolmelta kalenterivuodelta. Jos vakuuttamisvelvollisuus on laiminlyöty tätä aikaisemmalta ajalta, oikeus tämän lain mukaiseen eläkkeeseen on tältä osin menetetty.

Eläkelaitos voi korottaa vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyöneen maatalousyrittäjän vakuutusmaksun laiminlyönnin ajalta enintään kaksinkertaiseksi.

Jos maatalousyrittäjä on laiminlyönyt vakuutusmaksun suorittamisen, eläkelaitoksella

on oikeus periä sille suorituksen viivästymisen ajalta korkolain (633/1982) 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko.

Vakuutusmaksu on perittävä maksuvelvoiteliselta viimeistään maksuunpanovuotta välittömästi seuraavan viiden kalenterivuoden kuluessa. Muutoin oikeus maksun saamiseen on menetetty. Eläkkeensaajan maksamatta jääneet tämän lain ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) mukaiset vakuutusmaksut voidaan vähentää eläkkeestä siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Maatalousyrittäjän hakiessa 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua vapautusta vakuuttamisvelvollisuudesta tai 15 §:n 1 momentissa tarkoitettua muutosta eläkelaitos voi keskeyttää vakuutusmaksun perinnän, kunnes vapautushakemus tai muutoksenhaku on käsitelty. Kun maatalousyrittäjä hakee työkyvyttömyyseläkettä, eläkelaitos voi niin ikään keskeyttää perinnän, kunnes hakemus on ratkaistu.

19 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä säädetään työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 a, 4, 4 a—4 h, 4 j—4 n §:ssä,

5 §:n 1 momentissa, 2 momentin 1 kohdassa, 3, 4 ja 6 momentissa, 5 a—5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a ja 10 c §:ssä, 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa sekä 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä.

Työntekijäin eläkelain 8 §:n 1 ja 5 momentin säännöksiä sovellettaessa tämän lain mukainen eläke on rinnastettava työntekijäin eläkelain perusteella saatavaan eläkkeeseen ja tämän lain mukaiseen eläkkeeseen oikeuttava työtulo otettava huomioon sanottujen säännösten edellyttämää korkeinta eläkkeen perusteena olevaa palkkaa valittaessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2000.

Lain 3 §:n 2 momenttia sovelletaan vakuutukseen, jota koskeva hakemus tulee vireille lain tultua voimaan.

Lain 12 §:n 2 momenttia sovelletaan lain voimaantulon jälkeen annettuun pakkovuottamispäätökseen.

Lain 19 §:n 3 momenttia sovelletaan sellaiseen eläkkeeseen, jossa eläketapahtuma sattuu tämän lain tultua voimaan.

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

N:o 1336

L a k i

luopumiseläkelain 24 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä tammikuuta 1974 annetun luopumiseläkelain (16/1974) 24 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 885/1994, seuraavasti:

24 § Jollei tästä laista muuta johdu, on luopumiseläkkeestä soveltuvin osin voimassa, mitä säädetään työntekijäin eläkelain 9, 10 c, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 b—19 d, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä sekä maata-	lousyrittäjien eläkelain 16—18 §:ssä ja 19 §:n 4 momentissa. — — — — — Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.
---	--

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

N:o 1337

Laki**maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 43 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1317/1990) 43 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 883/1994, seuraavasti:

43 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on sukupolvenvaihdoseläkkeestä soveltuvin osin voimassa, mitä säädetään työntekijäin eläkelain 8 g, 9, 9 a ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:ssä, 18 §:n 2 ja 3 momentissa, 19 b §:n 1—4 momentissa sekä 19 c §:n

2—7 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16 ja 17 §:ssä ja 19 §:n 5—7 momentissa.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2000.

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

N:o 1338

Laki

maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 37 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta 18 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1330/1992) 37 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 884/1994, seuraavasti:

37 §
 Jollei tästä laista muuta johdu, on luopumiskorvauksesta soveltuvin osin voimassa, mitä säädetään työntekijäin eläkelain 9, 9 a ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:ssä, 18 §:n 2 ja 3 momentissa, 19 b §:n 1—4 momentissa sekä 19 c §:n

2—7 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 §:ssä ja 19 §:n 5—7 momentissa.

— — — — —
 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2000.

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

N:o 1339

L a k i**maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 40 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1293/1994) 40 §:n 1 momentti seuraavasti:

40 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on luopumistuesta soveltuvin osin voimassa, mitä säädetään työntekijäin eläkelain 8 g, 9, 9 a ja 10 c §:ssä, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 16 §:ssä, 17 §:n 2 ja 3 momentissa, 17 a §:ssä, 18 §:n 2 ja 3 momentissa, 19 b §:n 1—4 momentissa sekä 19 c §:n

2—7 momentissa, 19 d, 20, 21 ja 21 a—21 e §:ssä sekä maatalousyrittäjien eläkelain 16—18 §:ssä ja 19 §:n 5—7 momentissa.

— — — — —
 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
 mikuuta 2000.

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1999

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*